

POSTANOWIENIE

28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 28 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J. F. , S. R. oraz następców prawnych M. M. – K. M., D. M.
i A.M.
przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 5 października 2022 r.,
I ACa 490/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 2) zasądza od P. spółki z o. o. w Ł. na rzecz
A.M., J.F., S.R., K.M. i D.M. po 1080
(tysiąc osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 5 października 2022 r. pozwany „P.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z faktu, że Sąd Apelacyjny zignorował zupełnie podstawowe obowiązki dowodowe powoda, który dochodził odsetek za opóźnienie w zapłacie. Powód – w opinii pozwanego – nie wykazał, kiedy sporna należność stała się wymagalna, to jest od kiedy biegł stan opóźnienia dłużnika. Pozwany podniósł, że doszło do elementarnego naruszenia rozkładu ciężaru dowodu, ponieważ kwestionował prawidłowość wystawienia faktur w zakresie chwili ich wystawienia (twierdząc, że zostały wystawione przedwcześnie), a zasądzenie odsetek za okres liczony od terminu wynikającego z daty wystawienia faktur nastąpiło wyłącznie na ich podstawie.

Powodowie A. M., J. F., S. R., K. F., D. M. we wniesionej odpowiedzi na skargę kasacyjną wnieśli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu,” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych

w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście podnieść trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym

tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Przepis art. 6 k.c. wskazuje kogo obciążają negatywne konsekwencje związane z nieudowodnieniem przez stronę faktów, z których wywodzi ona skutki prawne. Poza dyspozycją tego przepisu pozostaje kwestia czy strona wywiązała się z obowiązku udowodnienia faktów, z których wywodzi dla siebie określone skutki prawne (zob. wyroki SN: z 7 listopada 2007 r., II CSK 293/07; z 5 listopada 2010 r.,

I CSK 23/10; z 10 lutego 2011 r., IV CSK 335/10). Zarzut naruszenia art. 6 k.c. nie może być skutecznie uzasadniony naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów (zob. wyroki SN: z 13 czerwca 2000 r., V CKN 65/00; z 15 lutego 2008 r., I CSK 426/07 z 11 marca 2009 r., I CSK 363/08).

Z art. 6 k.c. wynika, że ciężar dowodu co do wykazania opóźnienia dłużnika spoczywa na wierzycielu, który wywodzi z tego faktu skutki prawne, domagając się zapłaty odsetek. Taką zasadę rozkładu ciężaru dowodu przyjął też Sąd Apelacyjny. Powód wypełniając ten obowiązek przedstawił twierdzenia o faktach oraz dowody, na podstawie których Sady meriti dokonały ustaleń faktycznych. Ewentualna aktywność dowodowa strony pozwanej nie była wymagana, ale mogła być celowa w ramach tzw. dowodu przeciwnego, którego istotą jest dążenie do przeciwdziałania sprostaniu ciężarowi dowodu głównego przez obciążoną nim stronę postępowania (zob. postanowienie SN z 19 lutego 2021 r., IV CSK 232/20). Sąd Najwyższy dokonana w sprawie oceną dowodów jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Mieści się ona w granicach przyznanej sądowi swobody i nie prowadzi do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem, a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena twierdzeń pozwanego o faktach oraz przedstawionych dowodów, uznanych za wiarygodne (art. 233 § 1 k.p.c.) nie oznacza Sąd Apelacyjny naruszył zasadę rozkładu ciężaru dowodu.

Według ustaleń poczynionych w sprawie przedmiotowe faktury zostały wystawione prawidłowo, a Sąd Apelacyjny wyraźnie zaznaczył, że zarówno w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym pozwany nie zaoferował żadnych dowodów wskazujących, że faktury zostały wystawione w sposób wadliwy, a nawet tego, że zgłaszał jakiegokolwiek zastrzeżenia co do wystawienia spornych faktur w trakcie łączącej strony umowy.

Ponadto aby naruszenie art. 6 k.c. mogło być rozważone jako świadczące o zasadności (a w związku z tym - także oczywistej zasadności) skargi kasacyjnej, musiałoby współwystępować ze wskazaniem przepisów, z których miałyby wynikać podstawa dochodzonego roszczenia. Dopiero wówczas możliwe stałoby się stwierdzenie, czy wadliwe określenie przez sąd rozkładu ciężaru dowodu

doprowadziło do błędnego rozstrzygnięcia sprawy i uzasadniało wystąpienie z oczywiście uzasadnioną skargą kasacyjną. Rzecz bowiem w tym, że wyrażona w art. 6 k.c. zasada rozkładu ciężaru dowodu - w powiązaniu z odpowiednimi normami prawa materialnego - jednoznacznie określa konsekwencje niewykazania prawdziwości twierdzeń o faktach przez stronę obciążoną ciężarem ich udowodnienia (zob. postanowienie SN z 23 listopada 2022 r., I CSK 1225/22). Skarżący takich przepisów nie powołał. Bez znaczenia jest że w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i ewentualnie w zw. z art. 354 § 1 k.c. Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania. Okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[ms]

